

Notat om fattigdomsbekæmpelse i det danske velfærdssamfund

I Danmark findes der ikke nogen officiel fattigdomsgrænse, uanset at dette undertiden ville være en fordel, når man taler om hvilke foranstaltninger, der er behov for at sætte i værk for at sikre, at alle borgere i landet nyder godt af, at vi lever i et velfærdssamfund, som ubestridt er et af verdens rigeste lande.

Også uden en eksakt fattigdomsgrænse ved vi godt hvem, der er fattige i vort samfund. Fattigdom er et relativt begreb. Man er fattig, når man er væsentlig ringere stillet end gennemsnittet. Mennesker sammenligner deres leveforhold med de vilkår, som naboerne har. Når man ikke har råd til at give gaver til børn og børnebørn, ikke kan invitere dem i biografen eller på udflugt, ikke kan holde ferie med dem og heller ikke klæde dem på som deres skole- og legekammerater og give dem det samme udstyr til fritid og sport, så er man fattigere end gennemsnittet. Det opleves belastende.

Er man på overførselsindkomst som kontanthjælpsmodtager - særlig klart med kun starthjælp - vil man opleve fattigdomsproblemer.

Er man folke- eller social førtidspensionist, er økonomien meget sårbar. En uventet udgift til nye briller, tv eller nyt overtøj er der ikke plads til i budgettet og en større tandlægeregning til kroner, broer eller implantater er helt uoverskuelig. Ferie og istandsættelse af bolig er det første, der opgives.

De grupper, som oplever alvorlige problemer af denne art, er ikke ganske små. Mange af dem hører til PTU's medlemsgruppe. Som følge af deres funktionsnedsættelser har de ikke kunnet opnå samme uddannelse og navnlig ikke samme varige tilknytning til arbejdsmarkedet som flertallet. Heraf følger ringere mulighed for opsparing, ingen eller kun ringe egenbetalt alderspension og i perioder længere tid på overførselsindkomst.

De har ofte langt ringere boligforhold end andre, svært ved at klare varmeudgifter og transport er uforholdsmæssig dyr for dem. De har helt generelt en væsentligt ringere levestandard end gennemsnittet. De er simpelthen fattige i et rigt samfund. Selvom PTU på forskellig vis nu og da kan hjælpe enkelte af vore medlemmer med et legat, så er dette kun en håndsækning til relativt få, hvis alvorlige nød kommer til vore socialrådgiveres kendskab. Det er selvsagt ikke en reel løsning.

Hvad gør man for at få bekæmpet fattigdom her i landet?

At den findes er helt ubestrideligt, men hvad gør man for at udrydde den?

Fattigdomsbekæmpelse

I England har man kortlagt sammenhængen mellem fattigdom og handicap i en Disability Report udarbejdet under ledelse af Leonard Chesive. Rapporten viser bl.a., at der er dobbelt så

mange mennesker med handicap som ikke-handicappede, der lever i fattigdom, og at der er en klar forbindelse mellem børnefattigdom og handicap. Fattigdom som følge af handicap betegnes i rapporten som "the missing link" i regeringens forsøg på at bekæmpe børnefattigdom.

Mere end 200 MP'ere støtter et forslag om, at den engelske regering skal bringe handicapbettingen fattigdom til ophør.

Om denne rapport og kampagnen se www.enddisabilitypoverty.org

Hvorfor gør man ikke noget lignende her i landet?

Svaret er ikke, at vi ikke også har et problem på dette område, men at alt for mange har vænnet sig til, at dette nok ikke kan være anderledes, hvilket er forkert.

Fattigdom kan udryddes og bør udryddes, og børns fattigdom er særlig ulykkelig.

Erfaringen viser, at vil man gøre noget ved det, så er dette også muligt. Det drejer sig om vilje og politik, valg af midler og her i landet ikke om evnen.

Midlet er ikke en handicap- eller pensionistcheck i ny og næ, men en bevidst velfærdspolitik, som kan udligne det betydelige efterslæb som består, og som man ikke gør noget ved - derfor består fattigdomsgabet og bliver bestandig større.

Overenskomstforhandlinger

Stærke grupper blandt lønmodtagerne fører naturligvis overenskomstforhandlinger, når hver overenskomst løber ud og sikrer sig dækning for inflation og efterslæb og navnlig andel i den vækst, som de selv bidrager til. Den danske model kalder vi det eller på nudansk flexsecurity.

Hvorfor forhandler mennesker med handicap på overførselsindkomst, pension m.v. ikke også en overenskomst med Finansministeren? Når de andre overenskomster er på plads, må det da være vores tur. Vi har også en organisation, Danske Handicaporganisationer (DH), som er parat til at forhandle. Vi vil også høres, fremsætte krav og forhandle.

Hvorfor skal vi modtage et diktat i form af en lavere takstregulering end alle andre?

Vi har efter evne bidraget til samfundets vækst og ønsker del i den. Får vi det ikke øges fattigdomsgabet, deklasseringen forstærkes og vor relative fattigdom stiger.

Handicapkonventionen

FN vedtog som bekendt den 13. december 2006 en konvention om handicappedes rettigheder. Danmark underskrev konventionen den 30. marts 2007 og lovede dermed at arbejde for

også at ratificere konventionen. Konventionen træder i kraft internationalt den 3. maj i år, 30 dage efter, at det 20. ratifikationsdokument blev deponeret hos FN's Generalsekretær.

I art. 28, stk. 1 i Handicapkonventionen står der:

"Deltagerstaterne anerkender, at personer med handicap har ret til en rimelig levestandard for dem selv og deres familier, herunder tilstrækkelig mad, beklædning og bolig og til stadig forbedring af levestandarden og regeringerne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at sikre og fremme virkeliggørelsen af denne ret uden diskrimination på grund af handicap."

Teksten er klar. Regeringen og Folketinget skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at sikre mennesker med handicap ikke blot en rimelig levestandard, men også en stadig forbedring af denne.

Hertil kræves en aktiv og forstærket velfærdspolitik, som har to hovedmål; en kortlægning af den relative fattigdom, som mennesker med handicap på pension lever i, og en udligning der sikrer, at disse mennesker opnår samme levestandard som gennemsnittet af den danske befolkning.

Konklusion

Målsætningen er angivet ovenfor.

Vil Regeringen og Folketinget efter engelsk forbillede tage opgaven op?

- Kortlægge fattigdommen.
- Sikre en stadig forbedring af levestandarden, bl.a. ved at indføre overenskomstforhandlinger i takt med dem arbejdsmarkeds parter fører.
- Udrydde fattigdom blandt mennesker med handicap på social førtidspension og folkepension, herunder ikke mindst af hensyn til deres mindreårige børn.

Rødovre, april 2008
H. Kallehauge
Formand for PTU
Fhv. landsdommer
/chk